

РОЗВИТОК НЕОБАНКІВ У СВІТІ ТА В УКРАЇНІ

©2024 БРЕГЕДА О. А.

УДК 336.7
JEL: E44; G21; O16

Брегеда О. А. Розвиток небанків у світі та в Україні

Розвиток сучасних технологій впливає на всі сфери людського життя. Зростаюча популярність небанків, їхній динамічний розвиток і поширення у світі вимагають подальшого їх вивчення та дослідження. Метою даної статті є окреслення тенденцій розвитку небанків, їхніх загальних рис та особливостей діяльності, виявлення перспектив розвитку небанків і цифрового банкінгу в Україні. Проведене дослідження показало динамічний розвиток небанків у світі, яке відбувається незалежно від особливостей появи гравців на ринку. У світі значними конкурентами банків стають фінтех-компанії, гіганти електронної комерції, які часто приходять до реалізації банківських продуктів після освоєння інших ніш фінансового ринку. Розглянуто концентрацію небанків за регіонами, визначено причини появи та розвитку небанків в Європі, зокрема у Великій Британії. Також визначено особливості діяльності небанків в Україні, де вони не мають самостійної ліцензії на банківську діяльність і працюють на базі традиційних банків, тому не можуть повною мірою розглядатися як самостійні структури порівняно з переважною більшістю інших країн. Виявлено, що, незважаючи на перспективність і значні досягнення небанків, кількість їх в Україні скоротилася. Проаналізовано причини даних процесів і визначено фактори, які на це впливають. Показано, що негативного впливу на проникнення та розвиток цифрового банкінгу в країні таке скорочення небанків не має, а традиційні банки активно запроваджують нові рішення та послуги для населення і бізнесу через свої мобільні застосунки. Передові позиції в цифровому банкінгу займає Монобанк, який є першопроходцем і беззаперечним лідером у цій сфері. Виявлено, що суттєвою проблемою для небанків і всього цифрового банкінгу як в Україні, так і в усьому світі стають серозні DDoS-атаки, кількість яких постійно зростає. Тому значні зусилля мають бути спрямовані на протистояння таким викликам, посилення захисту систем, профілактичну роботу та кібергігієну.

Ключові слова: небанк, цифровий банкінг, мобільний банк, фінтех-компанія, фінтех-проект, DDoS-атаки.

Рис.: 3. Табл.: 3. Бібл.: 12.

Брегеда Олена Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри банківської справи та страхування, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (просп. Берестейський, 54/1, Київ, 03057, Україна)

E-mail: breheda.olena@kneu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1361-2500>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/LQJ-4447-2024>

UDC 336.7
JEL: E44; G21; O16

Breheda O. A. Development of Neobanks in the World and in Ukraine

The development of modern technologies affects all spheres of human life. The growing popularity of neobanks, their dynamic development and spread in the world require their further study and research. The aim of the article is to outline the trends in the development of neobanks, their general features and features of activity, to identify the prospects for the development of neobanks and digital banking in Ukraine. The carried out study showed the dynamic development of neobanks in the world, which occurs regardless of the peculiarities of the emergence of players in the market. In the world, fintech companies and e-commerce giants are becoming significant competitors of banks, which often come to the sale of banking products having mastered other niches of the financial market. The concentration of neobanks by regions is considered, the reasons for the emergence and development of neobanks in Europe, in particular in the United Kingdom, are determined. The article also defines the peculiarities of the activities of neobanks in Ukraine, where they do not have an independent license for banking activities and operate on the basis of traditional banks, therefore they cannot be fully considered as independent structures compared to the vast majority of other countries. It is found that, despite the prospects and significant achievements of neobanks, their number in Ukraine has decreased. The reasons for these processes are analyzed and the factors influencing this are identified. It is shown that such a reduction in neobanks does not have a negative impact on the penetration and development of digital banking in the country, and traditional banks are actively introducing new solutions and services for the population and business through their mobile applications. The leading positions in digital banking are occupied by Monobank, which is a pioneer and undisputed leader in this area. It is found that a significant problem for neobanks and all digital banking both in Ukraine and around the world is serious DDoS attacks, the number of which is constantly growing. Therefore, significant efforts should be directed to countering such challenges, strengthening the protection of systems, preventive work and cyber hygiene.

Keywords: neobank, digital banking, mobile bank, fintech company, fintech project, DDoS attacks.

Fig.: 3. Tabl.: 3. Bibl.: 12.

Breheda Olena A. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Banking and Insurance, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (54/1 Beresteiskiyi Ave., Kyiv, 03057, Ukraine)

E-mail: breheda.olena@kneu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1361-2500>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/LQJ-4447-2024>

Розвиток сучасних технологій впливає на всі сфери людського життя. Досить тривалий час банки залишалися доволі консервативними і мали монополію на надання широкого спектра фінансових послуг. З часом на фінансовий ринок почали заходити фінтех-компанії, що спеціалізуються на електронній комерції, інші великі гравці, які пропонували подібні послуги. Змінились і вимоги до послуг – споживачі мають бажання отримувати їх швидко, якісно, незалежно від місця свого розташування. З розвитком цифрового банкінгу з'явилися необанки, які не мають фізичних відділень, а отже, можуть пропонувати своїм клієнтам більш вигідні умови та високотехнологічні послуги. Зростаюча популярність необанків, їх динамічний розвиток і поширення у світі вимагають подальшого їх вивчення та дослідження.

Дослідженням сутності необанків, їх становлення та розвитку займалися такі українські та закордонні автори, як Чуб П. М., Охрименко І. Б., Білошапка В. С. [1], Кіщак В., Шевчук С. [2], Ізмайлов Н. [3], Маркевич К. [4], Sha N., Mohammed S. [6] та інші. Поруч із науковим доробком зазначених фахівців основою для написання статті стали статистичні матеріали фінтех-консалтингової групи Fincog і фінтех-компанії ВРС, а також офіційні сайти українських і закордонних необанків та фінтех-компаній, інші інформаційні ресурси. Незважаючи на значний доробок авторів, недостатньо висвітленими залишаються питання аналізу розвитку необанків в Україні та світі, виявлення загальних тенденцій та особливих рис, визначення місця та ролі необанків на ринку, перспектив розвитку необанків і цифрового банкінгу, а також загроз цифровому банкінгу.

Метою статті є окреслення тенденцій розвитку необанків, загальних рис та особливостей діяльності необанків, виявлення перспектив розвитку необанків і цифрового банкінгу в Україні.

Стаття побудована за методом руху від загального до конкретного, досліджується функціонування необанків у світі, в Європі, їх розвиток, концентрація, причини даних процесів з подальшим перенесенням дослідження на аналіз особливостей функціонування необанків в Україні. У процесі дослідження було використано такі наукові методи: порівняння та вимірювання – при визначенні найбільших необанків у світі за рядом критеріїв, найбільших європейських банків, аналізу функціонування необанків в Україні; аналізу та синтезу – при виявленні загальних тенденцій та особливостей розвитку необанків в Україні та світі, визначенні ролі необанків на ринку; логічного узагальнення результатів – при формулюванні висновків.

Першим банком, який почав працювати без відділень, вважається британський First Direct, який у 1989 р. використовував телефонний банкінг для обслуговування клієнтів цілодобово за допомогою колл-центру. Великий поштовх на шляху розвитку онлайн-банкінгу отримали банки з появою та поширенням інтернету. У 1998 р. у Великій Британії з'явився інтернет-банк Egg, який за допомогою колл-центру та сайту надав можливість клієнтам керувати своїми рахунками. А вже незабаром, із середини 2000-х років онлайн-банкінг активно почав запроваджуватися в діяльність банків. Однак лише останні 10 років характеризуються масовою появою та поширенням повнофункціональних необанків у світі.

Сама назва «необанк» не є універсальною. Часто можна зустріти також такі терміни, як «онлайн-банк», «інтернет-банк», «цифровий банк», «віртуальний банк», «мобільний банк», «банк-челенджер». Останній термін широко використовується у світовій практиці стосовно банків, які застосовують нові підходи у своїй діяльності. Сьогодні у світі налічується більше 500 необанків [8]. Серед найбільших необанків у світі – китайський Webank, який охоплює понад 340 млн клієнтів, бразильський Nubank (діє в Бразилії, Аргентині, Мексиці та Колумбії, охоплює 75 млн клієнтів). Світових лідерів серед необанків за кількістю клієнтів наведено в *табл. 1*.

За прогнозами аналітиків, у 2025 р. транзакції в сегменті необанкінгу сягнуть \$8 млрд, та будуть охоплювати 1,5 млрд користувачів [4]. Швидкими темпами відбувається нарощення капіталу фінтех-компаній. У десятці лідерів ми можемо побачити Китай, країни Європи (переважно Велика Британія та Німеччина), США, Бразилію (*табл. 2*).

Постійне розширення спектра послуг, у тому числі нових, інноваційних, їх клієнтська орієнтація, зручність обслуговування та більш вигідні тарифи приводять до зростання популярності необанків у всьому світі. Так, кількість користувачів необанків, за оцінкою компанії ВРС, уже перевищує 1 мільярд осіб і має тенденцію до подальшого швидкого зростання [8]. Очікується, що капітал необанків досягне \$2 трлн у 2030 р. [3].

Позитивно на розвиток необанків у світі впливає лояльне регулювання їх діяльності в ряді країн. Завдячуючи цьому Європа стала одним із найрозвиненіших центрів необанкінгу. Так, кількість необанків у Європі зростала в середньому на 14% щороку і у 2022 р. досягла цифри 162 (*рис. 1*).

Згідно з дослідженням фінтех-консалтингової групи (Fincog), десятка найбільших необанків Європи обслуговувала понад 64 мільйони клієн-

Найбільші світові необанки за кількістю клієнтів

Назва	Країна походження	Рік створення	Кількість клієнтів, млн	Вартість, млрд дол. США
Webank	Китай	2014	340	21
Nubank	Бразилія	2013	75	20
Revolut	Велика Британія	2015	28	33
KaкаоBank	Південна Корея	2016	20	8,5
Chime	США	2012	15	25

Джерело: складено автором на основі [2].

Таблиця 2

Найбільші 10 світових необанків за капіталом

Назва, рейтинг	Країна походження	Капітал, млрд дол. США
1. Ant	Китай	70+
2. Revolut	Велика Британія	33
3. Chime	США	25
4. Cash App	–	106*
5. Nubank		
6. Webank		
7. Brex		
8. Rakuten		
9. Wise		
10. Ally Bank		

Примітка: * – разом.

Джерело: складено автором на основі [5].

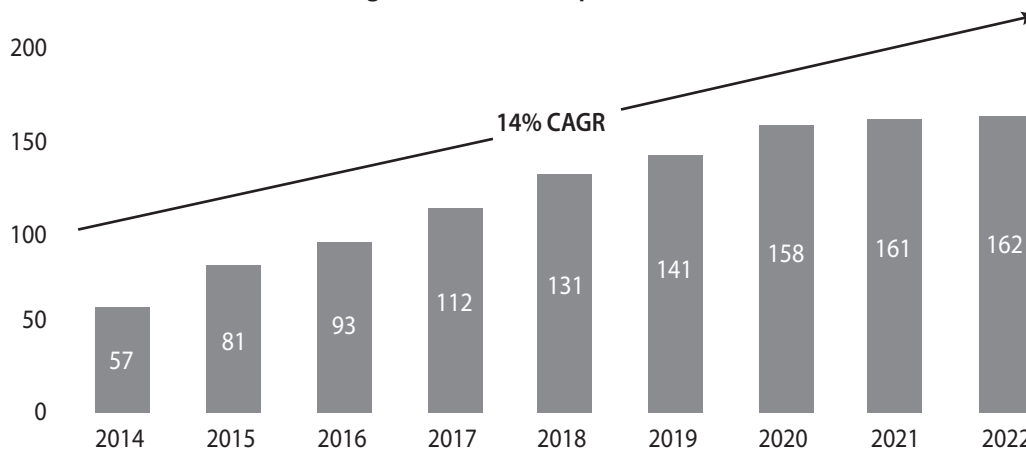
тів. В Європі серед лідерів за розвитком необанків є Велика Британія. Серед основних причин – лояльне ставлення державного регулятора (FCA) до необанків; можливість отримати спеціальну ліцен-

зію; наявність достатнього обсягу кваліфікованого ІТ-персоналу; концентрація фінансового капіталу; значні обсяги фінансових операцій.

Популярними є також Atom Bank, який заснований у 2014 р., а роком пізніше отримав повноцінну банківську ліцензію, Starling Bank – є ліцензованим мобільним банком, заснованим у 2014 р. зі штаб-квартирою в Лондоні, Monzo Bank (2015 р.), Tandem Bank (2013 р.). Лідером на Європейському континенті залишається англійський Revolut, одним із засновників якого є українець Влад Яценко. У 2021 р. Revolut став найдорожчим стартапом Великої Британії з капіталом \$33 млрд. Зараз кількість клієнтів необанку в різних країнах налічує 28 млн. Revolut має повну банківську ліцензію ЄС у Литві з 2021 р., але у Великій Британії, де зосереджено найбільшу кількість клієнтів банку, знадобилось 3 роки на її здобуття. Наприкінці липня 2024 р. Revolut отримав банківську ліцензію із деякими обмеженнями, що незабаром дозволить мати повну ліцензію й обслуговувати понад 9 млн своїх клієнтів на ринку Великої Британії без будь-яких обмежень.

У Німеччині дуже популярним є N26, який був створений на початку 2015 р., а вже трохи більше

Number of Digital Banks in Europe from 2014 to 2022

Source: Fincog Challenger Bank Database, Company websites, public sources.

Рис. 1. Динаміка зростання необанків в Європі, 2014–2022 рр. [7]

як за рік залучив понад 200 тис. клієнтів у 8 європейських країнах та отримав власну банківську ліцензію. Інший німецький банк – Fidor Bank – створений у 2009 р., має німецьку ліцензію й обслуговує понад 120 тис. власників рахунків і близько 350 тис. зареєстрованих членів спільноти, а з вересня 2015 р. має банківську ліцензію й у Великій Британії.

Розподіл необанків Європи за популярністю серед клієнтів представлено на *рис. 2*.

«Конкорд» була відкликана НБУ в серпні 2023 р. Ще один відомий необанк в Україні – Sportbank – працював на базі ліцензії «Таскомбанку» з 2019 р. Як пояснили в «Таскомбанку», причина полягає у зміні зовнішнього середовищі та необхідності коригування бізнес-моделі банку та його стратегії. Автоматично всі користувачі цього небанку залишилися клієнтами материнського банку «Таскомбанк», який продовжив їх обслуговувати.

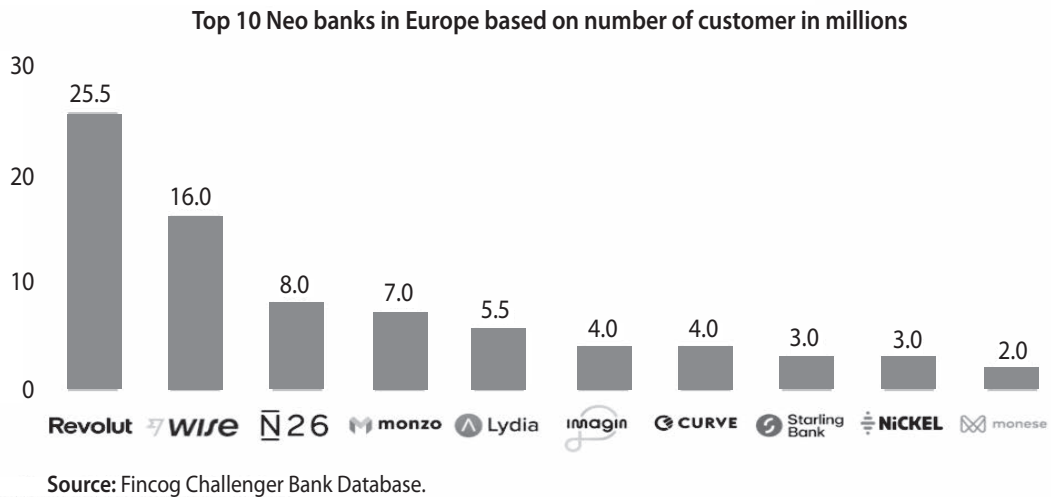

Рис. 2. Найбільші небанки Європи за кількістю користувачів, млн осіб [7]

Україна не стоїть осторонь загальносвітових тенденцій щодо розвитку необанків. Країна робить активні кроки на шляху розбудови цифрового суспільства, зокрема розвитку необанків. В Україні, на відміну від деяких країн, немає спрощеної банківської ліцензії, тому свою діяльність небанки мають будувати на базі повноцінної банківської ліцензії. Відкривати її під такий новий проект, як необанк, достатньо важко та ресурсовитратно, тому небанки в Україні створюються на базі вже наявних банків. Зокрема, надання таких послуг, як відкриття й обслуговування рахунків, випуск платіжних карт (укладання договорів з платіжними організаціями) неможливий в Україні без тісної співпраці з діючим комерційним банком.

На даний момент в Україні працює невелика кількість необанків: Monobank, O.Bank, Izibank, банк «Власний рахунок». Частина необанків припинили свою діяльність у зв'язку з неплатоспроможністю банку, на ліцензії якого вони працювали. Це Todobank (АТ «Мегабанк»), який почав працювати в березні 2000 р., а в червні того ж року АТ «Мегабанк» був віднесений Національним банком України (НБУ) до категорії неплатоспроможних. Neobank, який працював за ліцензією АТ «Акціонерний комерційний банк «Конкорд», був створений на базі відкритої фінтех-екосистеми Concord Fintech Solutions у 2020 р., але ліцензія банку

Незважаючи на значне скорочення кількості необанків в Україні, це не вплинуло на цифровий банкінг, який продовжив свій активний розвиток. Традиційні банки вдосконалюють свою діяльність, активно розвивають цифровий банкінг і мають власні онлайн-платформи: Ощад 24/7, Приват 24, іPUMB, UniCredit Online та інші. Починаючи з 2016 р. український журнал PaySpace Magazine заснував щорічні премії в ряді номінацій для відзначення найкращих компаній та експертів на ринку фінансових технологій України, зокрема номінацію «найкращий цифровий банк». До першої десятки цифрових банків у 2022 р. увійшли Монобанк, Приват 24, Neobank, Sense bank, Sportbank, А-Банк, Мобільний Ощад, O.Bank, Izibank, Банк «Власний рахунок» [9]. Усі небанки, які були на ринку України на той час, були відзначені даною номінацією. За результатами 2023 р. рейтинг цифрових банків був такий: Монобанк, Приват 24, А-Банк, Sense bank, Приват24 для бізнесу, Sportbank, ОТП-банк, Мобільний Ощад, ЕКО-банк (застосунок «Укргазбанку»), ПУМБ, Izibank, Банк «Південний» [10]. У цю номінацію не ввійшли такі небанки, як O.Банк і Банк «Власний рахунок», що свідчить про те, що традиційні банки активно впроваджують цифрові банківські послуги у свою діяльність.

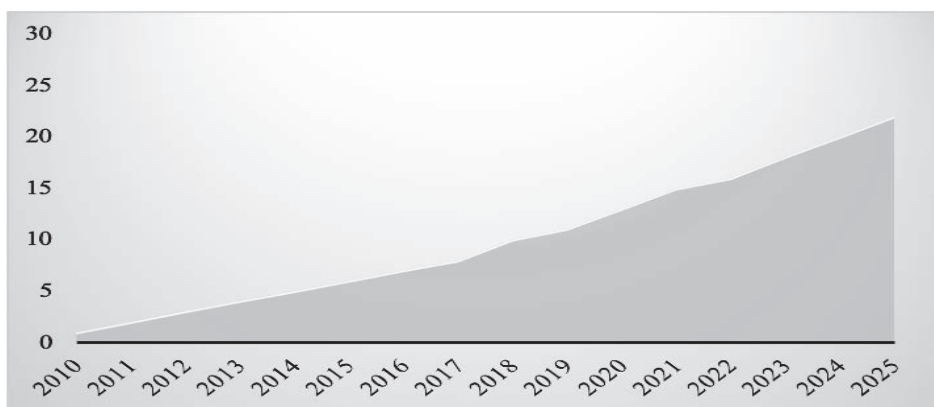

Рис. 3. Проникнення цифрового банкінгу в Україні, % населення [4]

Популярність цифрового банкінгу постійно зростає, тому очікується що у 2025 р. він охоплюватиме 22% населення України, що є досить високим показником (рис. 3).

На думку деяких експертів, виділення необанків як окремих банків, які працюють за ліцензією материнського банку, є певним чином маркетинговим ходом, оскільки такі окремі проекти можуть створити і цілий ряд інших українських банків у межах розвитку цифрового банкінгу. Крім того, ситуації, в яких необанк і класичний банк, на базі якого вони працюють, мають різних власників, мають певні особливості та, відповідно, додаткові ризики. Використання в назві таких необанків слова «банк» теж викликає певні сумніви, оскільки така назва не відповідає його правовому статусу. Схожа ситуація була у США, де регулятор заборонив американському необанку Chime, гіганту цифрового банкінгу, використовувати слово «банк» в назві, URL-адресі та інших контактах.

У НБУ дана ситуація не викликає занепокоєння, оскільки в разі виникнення певних проблем у діяльності необанку завжди можна звернутися до класичного банку. В Україні частіше необанки стають заручниками класичного банку, припиняють свою діяльність через ліквідацію материнського банку, як, наприклад, Todobank і Neobank.

Найбільш популярним необанком в Україні є Монобанк, який став першим український банком «у смартфоні». Його планували запустити як самостійний проект, але він почав розвиватись на базі класичного банку «Універсал Банк» за співпраці з фінтех-компанією Fintech-Band наприкінці 2017 р. До основних переваг Монобанку належать простота і зручність, постійний розвиток і вдосконалення функцій (наприклад, створення зручної платформи для збору коштів на підтримку ЗСУ) та інші інструменти. Про результати діяльності свідчить той факт, що станом на початок 2024 р. застосун-

ком Монобанк користувалось понад 8,6 млн українців, а щоденно його використовує понад 1,3 млн громадян. Банк займає треті позиції серед топ-10 українських банків за такими показниками, як дохід банку та вклади населення [11]. Тривалий час Монобанк залишався єдиним вітчизняним необанком, за його розвитком і просуванням на ринок уважно стежили інші гравці фінансового ринку. Банк склав конкуренцію вітчизняному лідеру банківського ринку – «Приватбанку».

Згодом на ринок почали виходити й інші гравці. Прикладом є проект необанку O.Bank від «Ідея Банк», акціонером якого є польська фінансова група Getin Holding S. A. O.Bank надає широкий спектр банківських послуг, у тому числі картки «Підтримка», пропонує клієнтам бонуси за користування та рекомендації. Ще одним фінтех-проектом, створеним на базі ліцензії АТ «Таскомбанк», є необанк Izibank. Метою створення необанку є легке і зрозуміле надання послуг клієнтам (про що свідчить назва банку). Банк «Власний рахунок» – проект «Банку Восток». Співзасновниками є Mastercard і один з найбільших ритейлерів України Fozzy Group. Цей проект цікавий споживачам, які прагнуть отримувати економію при купівлі продуктів, зокрема в мережі супермаркетів «Сільпо».

Про успішність функціонування необанків в Україні свідчить той факт, що всі необанки за результатами 2023 р. отримали суттєво вищий дохід, ніж у 2021 – довоєнному році, що говорить про їх непинний розвиток і розширення, незважаючи на непросту поточну ситуацію в країні. Результати діяльності необанків в Україні наведено в *табл. 3*.

З табл. 3 і попередніх даних видно, що незаперечним лідером залишається Монобанк, який має суттєвий відрив від інших необанків за всіма показниками. Монобанк став першим необанком на банківському ринку України, запропонував нові,

Результати діяльності необанків за доходом і активами материнської компанії, їх рейтинг

Назва необанку	За ліцензією якого банку працюють	Дохід материнської компанії, грн	Рейтинг за доходом	Чисті активи материнської компанії, тис. грн	Рейтинг за активами
Монобанк	АТ «Універсал Банк»	4,9 млрд	1	111 200 286	1
О.Банк	АТ «Ідея Банк»	620 млн	2	6 429 559	4
Izibank	АТ «Таскомбанк»	250 млн	4	33 790 233	2
Банк «Власний рахунок»	ПАТ «Банк Восток»	350 млн	3	25 367 953	3

Джерело: складено автором на основі [11].

оригінальні продукти і підходи до обслуговування, «зняв вершки» і продовжує це робити. Успіх Монобанку є незаперечним, і повторити його, на думку банкірів, навряд чи вийде. Проте потенціал для розвитку необанків в Україні є – часто необанки спеціалізуються на нішевих проектах для певного сегмента ринку чи клієнтів. Також подальший розвиток необанків можливий буде завдяки переходу клієнтів від класичних банків, які недостатньо уваги приділяють розвитку цифрового банкінгу.

Як в Україні, так і в усьому світі цифровий банкінг стикається з проблемою ризиків у вигляді технологічних збоїв або кібератак, наприклад DDoS-атак, які можуть завадити банкам працювати безперервно та завдають значних збитків.

Останнім часом у світі спостерігається значне зростання кількості DDoS-атак. Зокрема, це стосується Європи, Близького Сходу та Африки – регіон ЕМЕА – на який припадає третина всіх DDoS-атак у світі. До країн, які найбільше потерпають від атак, належить Велика Британія – 26%, Саудівська Аравія – 22,3%, Німеччина – 9,1%. Динаміка щодо кількості таких атак є невтішною. Так, у 1 кварталі 2019 р. було зафіксовано близько 100 тис. атак, в аналогічний період 2021 р. – 300 тис., а у 2024 р. їх кількість склала 500 тис. У 2024 р. регіон ЕМЕА за кількістю атак наближається до Північної Америки, яка традиційно піддавалась найбільшій кількості атак.

Аналогічна ситуація зі зростанням кількості DDoS-атак спостерігається і в Україні: якщо у 2021 р. СБУ зафіксувала 1400 кібератак, то з початком війни, у 2022 та 2023 рр., їх кількість перевищила 4500. Причому до статистики потрапили лише потужні кібератаки, які фіксує і відбиває саме СБУ [12]. Тому актуальним постає питання захисту цифрового банкінгу, який найчастіше у сфері фінансових послуг потерпає від подібних атак.

Ще одним ризиком для необанків може стати неправомірне використання даних. З розвитком фінтех-компаній, відкритого банкінгу конфіден-

ційна інформація про клієнтів та їх угоди може виходити за межі банку, що негативно впливатиме на довіру до самих необанків.

ВИСНОВКИ

Проведений огляд розвитку необанків у світі загалом і в Україні зокрема дає підстави зробити такі висновки.

Розвиток цифрових технологій відбувається дуже стрімко, і ці новації будуть продовжувати жити, цифровий банкінг розвиватиметься у світі незалежно від особливостей появи гравців на ринку. На глобальному ринку значними конкурентами банків стають фінтех-компанії, гіганти електронної комерції, які приходять до реалізації банківських продуктів після освоєння інших ніш фінансового ринку. Паралельно відбувається і трансформація традиційних банків, які розширюють коло своєї діяльності шляхом запровадження різноманітних фінансових продуктів, освоєння нових напрямків і сфер діяльності. Банки розглядають можливість надання і нефінансових послуг клієнтам, які впливають на добробут споживачів і їх лояльність до банку. Таким чином, поступово стираються межі між банками та іншими фінансовими і комерційними структурами. Це приводить до загострення конкурентної боротьби між компаніями та необхідності запроваджувати інноваційні рішення в діяльність банків. З іншого боку, така ситуація сприятиме більш тісній співпраці банків з фінтех-компаніями, що пропонують подібні рішення. Як показує аналіз тенденцій розвитку необанків, незалежно від того, яка історія їх виходу на ринок в тій чи іншій країні, необхідність у них, їх кількість і масштаби діяльності в майбутньому також будуть зростати. У кінцевому підсумку від цього повинні виграти споживачі, оскільки послуги стають більш доступними, зручними, орієнтованими на індивідуальні потреби кожного клієнта.

Що стосується України, то вона відкрита до впровадження цифрових технологій, готова до

цього й ефективно їх реалізовує. В Україні поки не має таких гігантів, які можуть скласти реальну конкуренцію класичним банкам, але конкуренція між самими банками і надалі поглибитися. Фінтех-компанії, скоріше за все, будуть відігравати не роль конкурентів, а працюватимуть разом над реалізацією інноваційних рішень.

Щодо перспектив розвитку необанків в Україні, то наразі їх визначити, на нашу думку, неможливо. Зовсім недавно домінувала думка про перспективи зростання їх кількості та наявності незайнятих сегментів на українському ринку. За такою схемою і розвивався ринок необанків в Україні. Але наразі їх кількість скоротилась. Три банки вийшли з ринку, тож залишилось чотири необанки. Така кількість гравців на ринку не дає можливості говорити про перспективи. Тим більше, що необанки не є повністю самостійними структурами в Україні, а працюють на базі ліцензії традиційного банку.

Питання доцільності запровадження в Україні досвіду європейських країн щодо спрощеного механізму ліцензування необанків або дотримання позиції щодо використання універсального підходу до ліцензування необанків є наразі важливим і матиме вплив на розвиток необанків. Це питання виходить за межі даної статті й потребує подальших досліджень.

Ми вважаємо, що для України не є принциповим питання, чи будуть це окремі проєкти у вигляді необанків, чи ні. Головне, що розвиток цифрового банкінгу активно відбувається, створюються нові застосунки і для населення, і для бізнесу, що збільшує доступність і зручність як традиційних банківських послуг, так і нових продуктів. Це приводить до перебудови діяльності банку, скорочення й оптимізації відділень, більшої орієнтації на внутрішні процеси банку та потреби споживачів. Українські банки активізували діяльність у цьому напрямку, про що свідчать, зокрема, висновки експертів ринку фінансових технологій.

Для України розвиток цифрового банкінгу – це не лише відповідь на запит часу, але і в деяких випадках – питання виживання як бізнесу, так і населення. Перебування в умовах війни накладає відбиток на поведінку, життя, ведення бізнесу. Такі фактори, як відключення світла, повітряні тривоги, значна кількість населення закордоном, – є додатковим стимулом розвитку цифрового банкінгу та збільшення доступності банківських послуг в будь-якому місці і в зручний час.

Значною проблемою для необанків і всього цифрового банкінгу як в Україні, так і в усьому світі, як свідчить статистика, є кіберзагрози, які постійно зростають. Великі банки в Україні все частіше

потрапляють під серйозні DDoS-атаки. Тому значні зусилля мають бути спрямовані на протистояння таким викликам, посилення захисту систем, профілактичну роботу та кібергігієну. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Чуб П. М., Охрименко І. Б., Білошапка В. С. Стан та перспективи розвитку необанків України. *Наукові перспективи*. 2023. № 1. С. 405–421. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-1\(31\)-405-421](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-1(31)-405-421)
2. Кішак В., Шевчук С. Дилема революції. Всередині найбільшого необанку Європи Revolut, який намагається перерости зі стартапу у справжній банк. *Forbes Ukraine*. 01.05.2023. URL: <https://forbes.ua/company/revolut-30042023-13360>
3. Ізмайлов Н. Війна не зупинить розвиток українського необанкінгу, а лише прискорить його. *Факти*. 27.02.2023. URL: <https://fakty.com.ua/ua/opinion/vijna-ne-zupynyt-rozvytok-ukrayinskogo-neobankingu-a-lyshe-pryskoryt-jogo/>
4. Маркевич К. Необанки vs традиційні банки: як необанки змінюють фінансову систему. *Разумков Центр*. 17.02.2022. URL: <https://razumkov.org.ua/statti/neobanky-vs-tradytsiini-banky-iak-neobanky-zminiuiut-finansovu-systemy#a4>
5. List of the 30 Biggest Digital Banks in 2023. *Top Mobile Banks*. 06.04.2023. URL: <https://topmobilebanks.com/blog/biggest-digital-banks-2021/>
6. Sha N., Mohammed S. Virtual banking and online business. *Banks and Bank Systems*. 2017. Vol. 12. Iss. 1. P. 75–81. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/bbs.12\(1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/bbs.12(1).2017.09)
7. Кількість користувачів необанків у світі сягнула одного мільярда. *fintech insider*. 21.04.2023. URL: <https://fintechinsider.com.ua/kilkist-korystuvachiv-neobankiv-u-sviti-syagnula-odnogo-milyarda/>
8. Digital Banking in Europe. *The Fintech Consultancy Group*. 06.04.2023. URL: <https://fincog.nl/publications/32/digital-banking-in-europe>
9. Найкращий цифровий банк – PaySpace Magazine Awards 2022. URL: <https://psm7.com/uk/e-commerce/luchshij-cifrovoj-bank-payspace-magazine-awards-2022.html>
10. Деркач М. Премія PSM Awards 2023: найкращий цифровий банк. URL: <https://psm7.com/uk/news/premiya-psm-awards-2023-luchshij-cifrovoj-bank.html>
11. Деркач М. Які необанки працюють в Україні: огляд. *PaySpace Magazine*. 01.05.2024. URL: <https://psm7.com/uk/fintech/yaki-neobanki-praczuuyut-v-ukrayini-oglyad.html>
12. Курочко Н. Кількість DDoS-атак за останні 5 років зросла у 5 разів. Як захиститися? *Економічна правда*. 23.07.2024. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/07/23/717047/>

REFERENCES

- Chub, P. M., Okhrymenko, I. B., and Biloshapka, V. S. "Stan ta perspektyvy rozvytku neobankiv Ukrainy" [State and Development Prospects of Neobanks of Ukraine]. *Naukovi perspektyvy*, no. 1 (2023): 405-421. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-1\(31\)-405-421](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-1(31)-405-421)
- "Digital Banking in Europe". *The Fintech Consultancy Group*. April 06, 2023. <https://fincog.nl/publications/32/digital-banking-in-europe>
- Derkach, M. "Premiia PSM Awards 2023: naikrashchyi tsyfrovyyi bank" [PSM Awards 2023: Best Digital Bank]. <https://psm7.com/uk/news/premiya-psm-awards-2023-luchshij-cifrovoy-bank.html>
- Derkach, M. "Yaki neobanky pratsiuut v Ukraini: ohliad" [Which Non-banks Operate in Ukraine: An Overview]. *PaySpace Magazine*. May 01, 2024. <https://psm7.com/uk/fintech/yaki-neobanki-praczyuyut-v-ukrayini-oglyad.html>
- Izmailov, N. "Viina ne zupynyt rozvytok ukrainskoho neobankinhu, a lyshe pryskoryt yoho" [The War Will Not Stop the Development of Ukrainian Neobanking, but Will Only Accelerate It]. *Fakty*. February 27, 2023. <https://fakty.com.ua/ua/opinion/vijna-ne-zupynyt-rozvytok-ukrayinskogo-neobankingu-a-lyshe-pryskoryt-jogo/>
- "Kilkist korystuvachiv neobankiv u sviti siahnula odnoho miliarda" [The Number of Neobank Users in the World Has Reached One Billion]. *fintech insider*. April 21, 2023. <https://fintechinsider.com.ua/kilkist-korystuvachiv-neobankiv-u-sviti-syagnula-odnogo-milyarda/>
- Kishchak, V., and Shevchuk, S. "Dylema revoliutsii. Vseredyni naibilshoho neobanku Yevropy Revolut, yaki namahaietsia pererosty zi startapu u spravzhnii bank" [The Dilemma of the Revolution. Inside Europe's Largest Neobank, Revolut, Which Is Trying to Grow from a Startup into a Real Bank]. *Forbes Ukraine*. May 01, 2023. <https://forbes.ua/company/revolut-30042023-13360>
- Kurochko, N. "Kilkist DDoS-atak za ostanni 5 rokiv zroslo u 5 raziv. Yak zakhystytysia?" [The Number of DDoS Attacks Has Increased 5 Times Over the Past 5 years. How to Protect Yourself?]. *Ekonomichna pravda*. July 23, 2024. <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/07/23/717047/>
- "List of the 30 Biggest Digital Banks in 2023". *TopMobileBanks*. April 06, 2023. <https://topmobilebanks.com/blog/biggest-digital-banks-2021/>
- Markevych, K. "Neobanky vs tradytsiini banky: yak neobanky zminiuiut finansovu systemu" [Neobanks vs Traditional Banks: How Neobanks are Changing the Financial System]. *Razumkov Tsent*. February 17, 2022. <https://razumkov.org.ua/statti/neobanky-vs-tradytsiini-banky-iak-neobanky-zminiuiut-finansovu-systemy#a4>
- "Naikrashchyi tsyfrovyyi bank – PaySpace Magazine Awards 2022" [Best Digital Bank – PaySpace Magazine Awards 2022]. <https://psm7.com/uk/e-commerce/luchshij-cifrovoy-bank-payspace-magazine-awards-2022.html>
- Sha, N., and Mohammed, S. "Virtual banking and online business". *Banks and Bank Systems*, vol. 12, no. 1 (2017): 75-81. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/bbs.12\(1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/bbs.12(1).2017.09)